

รายงานการวิจัย

การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว
อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

The Development of Efficient Management on Drinking Water Community Son Don krew
Village, Mea-Tha District, Lampang Province

โดย

หัวหน้าโครงการวิจัย: อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ อินตะขัน

คณะวิทยาการจัดการ

คณะผู้ร่วมวิจัย	อาจารย์สุธีรา	ทิพย์วิวัฒน์พจนาน	คณะวิทยาการจัดการ
	นายสว่าง	เทพเถา	ประธานโครงการน้ำดื่มชุมชน
	นางสาวปัญชลีย์	ม่วงรัก	คณะวิทยาการจัดการ
	นางสาววิไลวรรณ	ใจใหม่	คณะวิทยาการจัดการ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

รายงานการวิจัย

การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว
อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

The Development of Efficient Management on Drinking Water Community Son Don krew
Village, Mea-Tha District, Lampang Province

โดย

หัวหน้าโครงการวิจัย: อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ อินตะขัน

คณะวิทยาการจัดการ

คณะผู้ร่วมวิจัย	อาจารย์สุธีรา	ทิพย์วิวัฒน์พจนา	คณะวิทยาการจัดการ
	นายสว่าง	เทพเถา	ประธานโครงการน้ำดื่มชุมชน
	นางสาวปัญชลีย์	ม่วงรัก	คณะวิทยาการจัดการ
	นางสาววิไลวรรณ	ใจใหม่	คณะวิทยาการจัดการ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง	
คณะผู้วิจัย	อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์	อินตะขัน
	อาจารย์สุธีรา	ทิพย์วิวัฒน์พงนา
	นายสว่าง	เทพเถา
	นางสาวปัญชสิทธิ์	ม่วงรัก
	นางสาววิไลวรรณ	ใจใหม่
หน่วยงานที่สังกัด	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2553	

248911

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ สมาชิกกลุ่มน้ำดื่มและทีมที่ปรึกษาจำนวน 15 คน จากการจัดเวทีมองตนเอง โดยให้สมาชิกกลุ่มทีมที่ปรึกษาและทีมนักวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ SWOT ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านสันคอนแก้วพบว่า ทางกลุ่มมีความต้องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทางการเงินการบัญชีและด้านการผลิตก่อนเป็นลำดับแรก โดยทีมวิจัยร่วมกับสมาชิกกลุ่มคำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยและได้ข้อสังเกตว่า การตั้งราคาขายอาจจะต่ำไปทำให้ไม่คุ้มค่างับต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ นอกจากนั้นแล้วทีมวิจัยได้ร่วมปรับปรุงระบบบัญชีที่ใช้อยู่ โดยออกแบบเอกสารและทะเบียนคุมให้มีกิจกรรมการควบคุมและตรวจสอบ เพื่อให้มีระบบบัญชีที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ในส่วนการพัฒนาด้านการผลิตที่ต้องอาศัยการลงทุนซื้อถังแบบฝาเกลียวที่ยังไม่เพียงพอ ยังต้องมีการปรึกษาและร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและระยะยาวต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, น้ำดื่มชุมชนบ้านสันคอนแก้ว

Title: The Development of Efficient Management on Drinking Water
Community Baan SonDonKreaw Village, Mea-Tha District,
Lampang Province

Researchers: Phaithun Intakhan, Ph.D.
Suthira Thipwiwatpotjana
Sawang Thepthao
Pancharee Mung-rak
Wilaiwan Jaimai

Organization: Faculty of Management Science, Lampang Rajabhat University

Year: 2010

248911

Abstract

The main objective of this paper was to develop the efficient management of drinking water community enterprise group at Baan Sondonkaew Village, Mae Tha District, Lampang Province by using participatory action research (PAR). The population in this study was 15 members and consulting team. The members, consultant team, and researcher team participated in analyzing SWOT of community enterprise group at Baan Sondonkaew from the stage arrangement to look for themselves.

The results were found that the group wanted to develop efficient management in finance, accounting and producing first. The researcher team and members of the group calculated the producing cost per unit and observed that sale pricing might lower so that it was not worth the variable cost and fixed cost. Moreover, the researcher team improved the present accounting system by designing document and registration control for control activities and audit in order to have transparency accounting system which could be inspected. For product development, they had to buy twisted boxes more because they did not have enough. They had to consult and find the guideline to solve the problem in a short term and long term together.

Keywords: The Development of Efficient Management on Community Enterprise, Drinking Water Community Baan SonDonDreaw Village

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยกลุ่มมีจำนวนทีมบริหาร สมาชิก และทีมที่ปรึกษา จำนวน 15 คนตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ ขบวนการบริหารจัดการ ของกลุ่มวิสาหกิจดังกล่าวข้างต้นให้มีศักยภาพ และสามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กำนันตำบลสันดอนแก้ว นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลศิริราชและ สมาชิกโครงการทุกท่านที่เอื้ออำนวยข้อมูล ตลอดจนการมีส่วนร่วมในงานวิจัยครั้งนี้เพื่อให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์และมีส่วนทำให้บทความวิจัยที่ถอดบทเรียนจากงานวิจัยนี้ได้รับรางวัลรองชนะเลิศจากการนำเสนอผลงานวิจัยที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ขอขอบคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและคณะที่ได้ให้การอนุเคราะห์ สนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยครั้งนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดี

ประ โยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบแด่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้เป็นที่รักทุกท่านและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษาและผู้ที่มีความสนใจทั่วไป

อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์	อินตะขัน
อาจารย์สุธีรา	ทิพย์วิวัฒน์พจนานา
นายสว่าง	เทพเถา
นางสาวปัญญาสิทธิ์	ม่วงรัก
นางสาววิไลวรรณ	ใจใหม่

คณะผู้วิจัย

สิงหาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหาการวิจัย/โจทย์วิจัย	3
เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	6
แนวคิดวิสาหกิจชุมชน	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	9
แนวคิดทฤษฎีเรื่องการบริหารจัดการยุคใหม่	10
แนวคิดการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์	12
แนวคิดการวางระบบบัญชี	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
กรอบแนวคิดในการวิจัย	24
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	25
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	27
บริบทชุมชนและศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่ม	27

	หน้า
ปัญหาและเหตุปัจจัยของปัญหาการบริหารจัดการ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว”	33
พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน “น้ำดื่มชุมชนบ้านสันดอนแก้ว” แบบมีส่วนร่วม	34
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	39
ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย	40

ภาคผนวก

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4-1 การคำนวณต้นทุนน้ำดื่มชนิดล้างแบบฝาเกลียว	35
ตารางที่ 4-2 การคำนวณต้นทุนน้ำดื่มชนิดถัง 20 ลิตร	36

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1-1 การลงพื้นที่ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มน้ำคึมชุมชนบ้านสันดอนแก้ว หมู่ 1 เวทีตรวจสอบปัญหาและค้นหาปัญหาโจทย์วิจัย	2
ภาพที่ 2-1 กระบวนการบริหาร	11
ภาพที่ 4-1 การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน	28
ภาพที่ 4-2 โครงสร้างการบริหารจัดการ ของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำคึมชุมชน บ้านสันดอนแก้ว	29
ภาพที่ 4-3 แสดงขบวนการธุรกิจแบบขวดและแบบถัง	30
ภาพที่ 4-4 เครื่องกรองน้ำระบบรีเวอร์สออสโมซิส	31
ภาพที่ 4-5 แสดงเครื่องล้างขวดน้ำ	31
ภาพที่ 4-6 เครื่องบรรจุน้ำคึม	31
ภาพที่ 4-7 สมุดบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์และยอดขายของน้ำคึม ชุมชนบ้านสันดอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	32
ภาพที่ 4-8 บัญชี รายรับ – รายจ่าย ของน้ำคึมชุมชนบ้านสันดอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	32
ภาพที่ 4-9 เวทีมองตนเองเพื่อวิเคราะห์ SWOT	34
ภาพที่ 4-10 สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายที่ปรับปรุงแล้ว	37
ภาพที่ 4-11 สมุดบัญชีขายที่ปรับปรุงแล้ว	38
ภาพที่ 4-12 ทะเบียนคุมสินค้าที่ออกแบบใหม่	38

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 4-1	การคำนวณต้นทุนน้ำดื่มชนิดถังแบบฝาเกลียว	35
ตารางที่ 4-2	การคำนวณต้นทุนน้ำดื่มชนิดถัง 20 ลิตร	36

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1-1 การลงพื้นที่ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มน้ำคึมชุมชนบ้านสันดอนแก้ว หมู่ 1 เวทีตรวจสอบปัญหาและค้นหาปัญหาโจทย์วิจัย	2
ภาพที่ 2-1 กระบวนการบริหาร	11
ภาพที่ 4-1 การเก็บข้อมูลบริบทชุมชน	28
ภาพที่ 4-2 โครงสร้างการบริหารจัดการ ของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน น้ำคึมชุมชน บ้านสันดอนแก้ว	29
ภาพที่ 4-3 แสดงขบวนการระบุลักษณะข้อดีและแบบลัง	30
ภาพที่ 4-4 เครื่องกรองน้ำระบบรีเวอร์สออส โมซิส	31
ภาพที่ 4-5 แสดงเครื่องล้างขวดน้ำ	31
ภาพที่ 4-6 เครื่องบรรจุน้ำคึม	31
ภาพที่ 4-7 สมุดบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์และยอดขายของน้ำคึม ชุมชนบ้านสันดอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	32
ภาพที่ 4-8 บัญชี รายรับ – รายจ่าย ของน้ำคึมชุมชนบ้านสันดอนแก้วที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	32
ภาพที่ 4-9 เวทีมองตนเองเพื่อวิเคราะห์ SWOT	34
ภาพที่ 4-10 สมุดบัญชีรายรับ – รายจ่ายที่ปรับปรุงแล้ว	37
ภาพที่ 4-11 สมุดบัญชีขายที่ปรับปรุงแล้ว	38
ภาพที่ 4-12 ทะเบียนคุมสินค้าที่ออกแบบใหม่	38